

Kdo tedy může být spasen?

První čtení: 1K 15, 20-28

Základ kázání: Mk 10, 17-27

Benjamin Roll, 2. 7. 2023

„Co mám dělat, abych měl podíl na věčném životě?“

„Kdo tedy může být spasen?“

To jsou zásadní otázky lidského života, života pod zorným úhlem věčnosti. Otázka spásy, tedy zásadně dobrého vyústění a naplnění našeho života a životů našich bližních; otázka po odpuštění vin a po přijetí do Boží přízně patří k nejzákladnějším otázkám křesťanství a lidské zkušenosti vůbec.

Co bude *po tom*? Po smrti? Jak to všechno dopadne? Dopadne to dobře? A dopadne to dobře se mnou?

To jsou věčná témata lidského přemýšlení, nikdy nevyřešená a nikdy nevyřešitelná, a přesto stále znovu zaměstnávající naši představivost. Cítíme, že se nás bytostně týkají. Chceme vědět, jaký je smysl naší existence zde na světě a zda vůbec nějaký smysl je.

Lidé proto často hledají návody. Návody k úspěšnému životu zde a k zajištění si dobrého života po smrti. Ve všech možných tradicích a kulturách vznikl bezpočet mýtů a teorií, jaké to po smrti bude a snad ještě více rituálů, metod, cviků, pravidel a rad k zajištění si přízně všech možných bohů a konečně i Hospodina.

V Izraeli na počátku našeho letopočtu se na otázku po správné cestě ke spáse odpovídalo často Božím Zákonem. Dodržuj Zákon – desatero, všechny jeho aplikace a všechna další pravidla z něj vycházející a tím dosáhneš Božího přijetí. Takto odpovídalo tehdejší tradiční židovstvo a zejména tak uvažovalo hnutí tzv. farizejů, které známe z řady evangelijních epizod.

V textu, který jsme četli, vidíme, že Ježíš ze své tradice na první pohled nijak nevyčnívá a bohatému člověku zopakuje to, co dobře zná – druhou polovinu desatera – totiž tu, která se týká dobrého vztahu k lidem kolem nás. Jenže, jak je Ježíšovým dobrým zvykem, nezůstane pouze u obecně platné poučky, ale řeší konkrétního člověka v jeho konkrétní situaci.

S láskou hledí na poctivého mladíka, vidí jeho upřímné obavy i snahu a vyzve ho ke zbavení se majetku a k následování. „*Víš zrovna pro tebe je majetek až příliš velkým pokušením a příliš velkou zátěží. Jsi schopen to překonat?*“

Bohatý mladík však smuten odešel. O jeho dalším osudu nic nevíme...

Ale Ježíšovi posloužil jako modelový příklad člověka, pro kterého je překážkou bohatství. „*Snáze projde velbloud uchem jehly, než aby bohatý člověk vešel do Božího království.*“ Je to prostě nemožné. U jiných bohatých lidí řešil Ježíš jiné problémy, to je důležité zmínit. Nevadilo mu bohatství obecně, vadila mu závislost na majetku a nespravedlnost; u chudých by zase kritizoval závist; u moudrých pýchu, u mocných pocit nadřazenosti atd. Na každého z nás má Bůh přísný nárok. A taková přísnost učedníky vyděsila. Zřejmě tedy nestačí dodržovat příkázání. Je potřeba víc. Je potřeba proměnit celý život od jeho základů.

Zaskočení učedníci se po zaznění dalších a dalších nároků zřejmě i ve strachu o svůj vlastní osud naplno zeptají: „*Kdo tedy může být spasen?*“ Může být spasen vůbec někdo? Je vůbec možné dostat Božímu Zákonu a Ježíšovým výzvám? Jsme schopni podle nich opravdu vždy jednat? V Bibli narážíme na celou řadu příběhů a výroků, které varují před špatnou cestou, před soudem, před zavržením. Umíme se rozhodnout správně? Dokážeme být lepší než ti druzí, než ti odsouzení?

Takto kladly otázky celé generace křesťanů a dalších lidí. Ptají se tak mnozí i teď. Hledají pro sebe návody a pravidla, jenomže tak často posleze zneužijí k moralizování druhých. Hledají záchranu pro sebe, ale oporu pak najdou v odsouzení druhých. Otázka „*kdo může být spasen?*“ až příliš často vedla spíše k vymezení, kdo spasen být nemůže...přičemž samotných tazatelů se to většinou samozřejmě netýkalo.

Ptát se po vlastních zásluhách a po vysloužení si Boží přízně je však zcela zásadně špatně! Ježíš to naznačil již na začátku rozhovoru s bohatým člověkem, hned v reakci na jeho oslovení: „*Proč mi říkáš dobrý? Nikdo není dobrý, jedině Bůh.*“

A nyní v odpovědi učedníkům to dále rozvíjí: „*Ptáte se, kdo může být spasen? ... No podívejte se – u lidí je to nemožné...*“

Chceš dosáhnout spásy? Nemáš šanci. Přirovnání s velbloudem a uchem jehly se netýká jen bohatého mladíka, týká se každého z nás. My opravdu nejsme schopni překonat své slabosti natolik, abychom si u Boha cokoli zajistili... natož vlastní existenciální záchranu života. Nikdo toho není schopen. Ano, můžeme a máme konat dobré věci, ano můžeme a máme dodržovat desatero... ale být dokonalí tak jako náš nebeský Otec? Vydobýt si jeho přízeň? Na to nemáme... před přísným Božím zákonem nelze stoprocentně obstát.

Tohle Ježíš přišel říci všem těm namyšleným kněžím, zákoníkům a vládcům, všem těm moralistům a poučovatelům: *„Pochopte, že nejste lepší než ostatní a nemůžete být. Chcete si zajistit spásu? U lidí je to nemožné!“*

Avšak upozorňuje na to vše jen proto, aby vzápětí dodal: *„ale ne u Boha, vždyť u Boha je možné všechno“*

I když se budeme sebevíc snažit, tak podle Bible se do Božího království nedostáváme svými silami. Dostává nás tam Bůh sám. On je základem i cílem života, a ne naše snahy, schopnosti, touhy, ne naše ego.

„U Boha je možné všechno“ a proto přišel na svět v lidském těle Ježíše Krista, proto jako člověk zemřel, a proto smrt překonal, aby již nikdy neměla definitivní moc nad námi.

Budeme-li spoléhat na sebe na své síly, můžeme si pouze zoufat, že biblického – kristovského ideálu nelze dosáhnout. Ale Ježíš připomíná, že můžeme a máme vkládat naději v Boží síly a v Boží dobrotu. V Boží zaslíbení a v Boží lásku.

Stále stojíme na rozcestí, ale nestojíme na něm sami.

„U Boha je možné všechno“ a proto můžeme vyrazit na cestu života s vědomím, že ten finální zápas již byl vybojován na kříži. Můžeme vyrazit s vědomím, že i když odbočíme špatně, bude náš osud stále v dobrých rukou našeho Pána, stvořitele a spasitele. Můžeme vyrazit s vědomím, že Boží Zákon slouží jako ukazatel vedoucí ke svobodě, jako orientační bod, jako maják a nikoli jako svazující a odsuzující nástroj v rukou mocných. Ano Zákon stále je Božím nárokem na náš život, ale máme jej naplňovat z vděčnosti za přijetí; a nikoli v úzkosti před trestem.

„U Boha je možné všechno“ a tak není z Boží přízně nikdo vyloučen, ani vyděšení a nechápaví učedníci, ani onen bohatý člověk pro své bohatství, ani celníci, cizoložnice a všichni ti hříšníci, které Ježíš přijímal. Ani ti farizeové a zákoníci.

„U Boha je možné všechno.“ Proto si budme jisti, že přes všechny nedostatky; přes to, že na Boha zapomínáme; přes to, že nás často ovládá strach, křivdy, výčitky, hněv či únava; přesto že jsme zahlceni prací; přes všechna naše selhání nejsme ani my z Boží přízně vyloučeni. I nás Hospodin přijímá. A nejen nás, ale každého člověka. Protože Bůh dobře ví, jak se s tím svým životem pereme. On si lidský život prožil se všemi radostmi i bolestmi a stále s námi prožívá i všechny radosti a bolesti našich životů. Ano, samozřejmě – naše selhání Boha mrzí a zlo, které lidé působí, jej vždy znovu rozhněvá. Ale jeho Láska je silnější než všechno lidské zlo.

Ano, Boží Soud nás všechny čeká, ale soudcem, svědkem i obhájcem bude sám Bůh – milující Otec, obětovaný Syn a posilující Duch. A on odsoudí všechno zlo v nás a nás od něj osvobodí, takže nakonec bude Bůh všechno ve všem. Nemějme tedy ze setkání s Bohem strach, nýbrž žijme své životy s nadějným výhledem k dobrému konci.

Ano, morálka, etika, desatero, Zákon, Boží apely – to vše stále platí, ale jsme již osvobozeni od strachu. Jsme osvobozeni k lásce. Jsme přijati a náš život má dobrý smysl bez ohledu na naše úspěchy, náš výkon či selhání, ale právě toto vědomí nás vysílá do světa se zodpovědností a závazkem.

Protože teprve tehdy až pochopíme, že Boží láska je bezpodmínečná, vezmeme opravdu vážně i Boží výzvy a příkázání. Teprve když pochopíme, že Kristus již zvítězil, budeme si moci přestat zoufat nad svým budoucím osudem, ale zaměřit se na lidi kolem sebe, na společnost a celé stvoření. Teprve tehdy až pochopíme, že do království Božího opravdu patří každý člověk, poznáme, že každý život má stejnou hodnotu a sdílí stejný základ, který je v Boží lásce. A když tohle všechno přijmeme, můžeme pak plně spatřit, že Boží království vskutku již „je mezi námi“.

Vždyť u Boha je možné všechno...